

ÚSTREDNÁ KNIŽNICA SAV

**INFORMAČNÝ BULLETIN
ÚK SAV**

XXXVII

Bratislava 2008

OBSAH

Ústredná knižnica SAV v roku 2007.....	5
Knižnično-informačná sieť SAV v roku 2007.....	17
Licencované databázy Ústrednej knižnice SAV.....	26
EPCA-najčastejšie problémy pri spracovaní.....	38
Vzorové príklady k revízii knižničného fondu.....	42
Pracovné stretnutie po novom.....	46
Na návšteve v CVTI SR.....	47
Exkurzia v Slovenskej pedagogickej knižnici.....	50

ÚSTREDNÁ KNIŽNICA SAV V ROKU 2007

Hlavnou úlohou knižnice v roku 2007 bolo rutinné poskytovanie knižnično-informačných služieb v dvojzmennej prevádzke v čase od 8.00 do 19.00 h denne, t. j. 55 hodín týždenne na Klemensovej ulici a v jednozmennej prevádzke od 8.00 do 16.00 h na Dúbravskej ceste.

V roku 2007 knižnica celkom registrovala **4 442 aktívnych používateľov** (index 1,44) a evidovala **39 084 návštevníkov** (index 1,29), ktorí realizovali **55 tisíc výpožičiek** (index 1,38) primárnych dokumentov. V akvizícii klasických dokumentov knižnica získala 6 764 knižničných jednotiek a 904 dochádzajúcich titulov periodík. Na **nákup informačných zdrojov** knižnica celkom vynaložila **11 206 tis. Sk**.

V apríli 2007 riaditeľka knižnice podpísala s generálnym riaditeľom Slovenskej národnej knižnice ako konečným prijímateľom finančnej pomoci z Európskeho fondu regionálneho rozvoja Zmluvu o spolupráci na projekte 11110200072, čím ako partner projektu *Vytvorenie siete s informačným prepojením vedeckých, akademických a špeciálnych knižníc SR vrátane ich modernizácie* (SOP: Priemysel a služby, priorita: Rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb s využitím domáceho rastového potenciálu, Opatrenie: Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry) získala ÚK SAV prostriedky vo výške **10 151 700,- Sk** na obdobie čerpania 2007 a 2008. Z týchto prostriedkov v roku 2007 obstarala kompletne nové informačné a komunikačné technológie do používateľských priestorov na Klemensovej ulici, dva planetárne skenery, 4 nové databázy s prístupom od roku 2008, multifunkčné zariadenie, kopírku a čiastočne hradila servisné poplatky za knižničné softvéry.

Ďalšou nosnou aktivitou bola príprava *Smernice o evidencii publikačnej činnosti a ohlasov v SAV* a rozsiahla školiaca činnosť s tým spojená.

ODBORNÁ ČINNOSŤ

Knižničné fondy

- Budovanie fondov

Stav knižničného fondu k 31. 12. 2007

Fond	Stav r. 2006	Prírastok	Úbytok	Stav r. 2007
knihy	428 401	5 396 (index 1,10)	221	433 576
elektronické médiá	592	38		630
viazané ročníky periodík	102 628	1 330 (index 0,70)		103 958
spolu	531 621	6 764	221	538 164

ÚK SAV získala informačné zdroje kúpou, darom, prevodom, medzinárodnou výmenou publikácií a povinným výtlačkom. Získané dokumenty zaradila do svojho fondu, ale sčasti aj do fondov ústavných knižníc.

Prírastok ÚK SAV

Typ získania literatúry	kúpa (index 1,09)	výmena	povinný výtlačok	prevod	dar	spolu
knihy	1 496	1 006	2 036	331	527	5 396
viazané ročníky periodík	210	300	717		103	1 330
elektronické médiá					38	38
spolu	1 706	1 306	2 753	331	668	6764
periodiká (počet titulov)	37	150	694		23	904 (index 1,12)

Na nákup klasických (tlačených) knižničných dokumentov do fondu ÚK SAV (knihy, periodiká) bolo celkovo v roku 2007 vynaložených 4 638 tis. Sk, z toho na knihy 1 878 tis. Sk a na periodiká 2 760 tis. Sk. V tom je zahrátaná aj účelová dotácia 500 tis. Sk na nákup dokumentov podľa výberu ústavov III. oddelenia vied.

V oblasti **medzinárodnej výmeny publikácií** získala knižnica od 212 výmenných partnerov z 37 krajín 1 121 kníh (z toho 115 pre ústavy) a 275 titulov periodík (z toho 115 titulov pre ústavy) v hodnote **2 858** tis. Sk.

Vklad ÚK SAV do výmeny bol 694 tis. Sk, z toho 82 tis. Sk za monografie, 554 tis. Sk za nákup a zasielanie seriálových publikácií, 2 tis. Sk za colné poplatky (DPH) a 56 tis. Sk za poštovné za odoslané dokumenty. **Ekvivalencia v prospech SAV predstavuje sumu 2 164 tis. Sk.**

ÚK SAV nadobudla cenné **dary**: 527 kn. j. monografií a 38 CD nosičov v celkovej hodnote 859 tis. Sk a 27 titulov periodík (z toho 4 pre ústavy SAV) v hodnote 169 tis. Sk od rozličných darcov z celého sveta. Celková hodnota darov predstavuje finančnú čiastku 1 028 tis. Sk.

Celkový počet monografií, ktoré vydavatelia zaslali ÚK SAV ako **povinný výtlačok**, bol 2 036 kn. j. . Do základného fondu ÚK SAV sa zaradilo 1 176 profilových vedeckých publikácií, neprofilové dokumenty v počte 860 sa spracovali pre online katalóg a sú uchovávané s osobitnou signatúrou PV. Počet titulov povinných výtlačkov seriálových publikácií je 717.

- Spracovanie fondov

Získaný prírastok knižničného fondu sa zapisoval zo základnej odbornej evidencie, následne vecne spracovával (klasifikácia podľa MDT, predmetové heslá) a katalogizoval. Počas celého roka sa priebežne realizovala aj retrokatalogizácia. Spracovanie monografií a dochádzajúcich periodík sa realizovalo výlučne v systéme Virtua a vo formáte MARC21.

Okrem budovania vlastných katalógov ÚK SAV aktívne prispievala aj do **Súborného katalógu knižníc v SR** - časť periodiká, ktorý bol importovaný do databáz KIS3G.

- Spracovanie SKP v systéme ALEPH sa zastavilo v decembri 2006, všetky podklady pre aktualizáciu sa dočasne evidovali ručne až do marca 2007, keď sa spustilo spracovanie SKP vo Virtue. Vtedy sa hromadne spraco-

vali všetky doplnky a nabehlo sa už na priebežné aktualizovanie SKP súbežne s evidenciou nových a starých prírastkov v produkčnej databáze ClassOl.

- Ochrana a uchovávanie fondov

Vzhľadom na uspokojivý stav knižničných skladov knižnica okrem rutínnej prevádzky nezaznamenala v roku 2007 mimoriadne práce v oblasti ochrany a uchovávanía fondov.

Kabinet rukopisov a starých tlačí pokračoval v reštaurovaní 8 exemplárov zo zbierky anabaptistických rukopisov zo Sobotišťa dodávateľským spôsobom.

Zdigitalizoval sa byzantský kódex Codex Maurocorditanus (Evangelia Gracea) v Univerzitnej knižnici v Bratislave a už s pomocou vlastnej techniky kódex Rkp. Zv. 392. Sprístupňovanie digitálnych dokumentov sa realizuje na domovskej webstránke ÚK SAV a na základe zmluvného vzťahu aj cez projekt Manuscriptorium.cz, pričom aktívny vklad umožňuje ÚK SAV využívať digitálny obsah všetkých participujúcich organizácií.

Služby

Knižnica po dvoch rokoch obmedzenej prevádzky poskytovala knižnično-informačné služby širokej čitateľskej verejnosti už v plnom rozsahu. Pre vedeckých pracovníkov SAV popri základných službách aj špeciálne služby, napr. medzinárodnú medziknižničnú výpožičnú službu, dlhodobé výpožičky, sprístupňovanie vonkajších elektronických informačných zdrojov, pridelovanie periodík získaných medzinárodnou výmenou, rešeršné služby, metodické služby a konzultácie.

- Čitatelia a návštevníci

ÚK SAV podľa oficiálnej štatistiky v databáze čitateľov v rámci projektu KIS3G evidovala celkom k 31. 12. 2007 10 887 používateľov, z toho **4 442 aktívnych** (index 1,44) s platným čitateľským preukazom, ktorí počas roka realizovali v systéme výpožičnú transakciu alebo využili iné služby kniž-

nice. Počet návštevníkov dosiahol spolu počet **39 084** (index 1,29). Z toho počet návštevníkov, ktorí využívali internetové služby, bol 7 377.

Internetová stránka www.kis3g.sk, cez ktorú sa vstupuje do online katalógu monografií ÚK SAV, evidovala návštevnosť vstupov do ÚK SAV v počte 54 554.

Domovskú stránku www.uk.sav.sk navštívilo v roku 2007 **48 911** používateľov internetu.

Priemerná fyzická denná návštevnosť (pracovné dni) počas plnej prevádzky knižnice v celej ÚK SAV bola **155** návštevníkov.

- Výpožičné služby

Celkový počet **výpožičiek** realizovaných prostredníctvom knižnice bol **54 908** (index 1,38). Z hľadiska výkonov zamestnancov knižničných skladov je treba popri sledovaní počtu výpožičiek brať do úvahy aj skutočnosť, že používatelia si počas roka objednali a nevyzdvihli 1376 kníh. Počet negatívne vybavených žiadaniek bol 533, čo je 1,9% z celkového počtu žiadaných dokumentov.

V rámci **medziknižničnej výpožičnej služby** (MVS) do ÚK SAV došlo celkom 1697 žiadaniek, z ktorých bolo kladne vybavených 1453; do iných knižníc bolo zo strany ÚK SAV odoslaných 131 žiadaniek na dokumenty, ktoré knižnica nemá vo svojom fonde, z čoho bolo kladne vybavených 93. Pasívna medzinárodná medziknižničná výpožičná služba (MMVS) prevažovala nad aktívnou. ÚK SAV odoslala do zahraničných knižníc 614 požiadaviek, doručených bolo 516 dokumentov; iné knižnice nás požiadali o 20 výpožičiek, pričom sme kladne vybavili 11. Vybavovaniu MMVS predchádzalo overovanie správnosti citácií.

- Služby z elektronických informačných zdrojov, rešerše

Ako celoakademickú úlohu ÚK SAV zabezpečovala prístup k týmto vonkajším elektronickým informačným zdrojom (cca 35 660 titulov plnotextových periodík, 22 615 titulov abstraktových periodík) - online databázam:

- **American Physical Society**
- **Blackwell**
- **CAB Abstracts**

- **Current Contents Connect**
- **EBSCO**
- **Inštitúte of Physics IOP**
- **JSTOR**
- **Journal Citation Reports**
- **ProQuest 5000 International + Medline**
- **ScienceDirect**
- **SCOPUS**
- **Springer Link + Kluwer**
- **Wiley**
- **Web of Science**
- **EZB**

Veľkú pozornosť knižnica venovala prevádzke softvérového nástroja **HAN**, ktorý umožňuje po autentifikácii registrovaným používateľom prístup k licencovaným EIZ z iných IP adries, ako sú IP adresy SAV, čo vítajú predovšetkým vedeckí pracovníci pracujúci v partnerských inštitúciách v zahraničí alebo doma. Do tejto služby sa v roku 2007 zaregistrovalo **339** používateľov SAV.

Za elektronické informačné zdroje knižnica v roku 2007 (spravidla ako predplatné na rok 2008) uhradila **5 932 tis. Sk.**

Metodická činnosť

Vo vzťahu ku KIS SAV bola najdôležitejšou úlohou knižnice pomoc pri využívaní elektronických informačných zdrojov, poradenstvo pri práci vyplývajúcej z implementácie ADVANCED RAPID LIBRARY v ústavných knižniciach SAV, konkrétne pri evidovaní publikačnej činnosti (EPCA), ako aj pri spracovaní štátnych štatistických výkazov. Knižnica zabezpečovala prípravu vstupných a výstupných formulárov pre spracovanie EPCA cez webové rozhranie. V rámci celoživotného vzdelávania zamestnancov SAV, ako aj vo vlastnej réžii, zabezpečovala pravidelnú, intenzívnu školiacu činnosť ako prípravu na povinné budovanie databázy EPCA v ARL v ústavoch SAV, ktorá sa realizuje na základe novoprijatej Smernice č. 573/A/03/2007 o evi-

dencii a kategorizácií publikačnej činnosti a ohlasov v Slovenskej akadémii vied pripravenej z iniciatívy ÚK. V tejto súvislosti bol aktualizovaný adresár spracovateľov EPCA, príručka *Kapitoly z katalogizácie* a vypracovaný manuál *Vstupné webformuláre v EPCA*.

UK SAV **zorganizovala**

- a) pre knižnično-informačných pracovníkov SAV:
  - tri „okružle stoly“, kde nosnou časťou bola prezentácia webového rozhrania na vkladanie záznamov do databázy EPCA a preberanie záznamov o citáciách z WoS,
  - individuálne školenia na prácu v ARL v module EPCA v počte 15,
  - 10 školení o spracovaní dokumentov v klientovi ARL,
  - 5 školení o využívaní webformulárov a prenose citácií z WoS,
  - 6 školení o využívaní webformulárov, ARL a výstupoch z databázy.
- b) pre používateľov a možných používateľov knižnice:
  - školenie o EIZ pre poslucháčov BISLA,
  - exkurzie pre poslucháčov bratislavských univerzít.

Uskutočnili sa štyri metodické návštevy (Inštitút jazykov SAV, Geografický ústav SAV, Ekonomický ústav SAV, Ústav pre výskum srdca SAV).

ÚK SAV realizovala a vyhodnotila zber štatistických údajov o činnosti knižníc SAV formou štatistických výkazov v rámci oficiálnych štátnych štatistických zisťovaní, a to aj v elektronickej forme a pre potreby celoštátneho prieskumu pripravila Analýzu vekovej, kvalifikačnej a mzdovej štruktúry odborných pracovníkov ÚK SAV.

Automatizácia knižničných agend

Ťažiskovou úlohou bola príprava podkladov na verejné obstarávanie technologickej časti štrukturálneho projektu, v rámci ktorej v závere roka knižnica obstarala 2 planetárne skenery ako základ digitalizačného pracoviska, kopírku a multifunkčné zariadenie, 2 servery SUN, 30 tenkých klientov, databázový server, firewall server, diskové pole a disky a 15 PC. Touto technikou budú kompletne vybavené používateľské priestory na Klemensovej ulici, v ktorých vyrastie informačné pracovisko pre podnikateľov.

Stav výpočtovej techniky k 31.12. 2007:

- počet serverov: 8
- počet PC /klasický, notebook, tenký klient/ : 94
nainštalovaných: 85   nenainštalovaných: 9
z toho pripojených na internet:
nainštalovaných: 85
- počet PC prístupných používateľom: 65
z toho pripojených na internet: 65

Spracovanie publikačnej činnosti v systéme ARL module EPCA umožnilo všetkým pracoviskám pracovať v jednotnom prostredí, s možnosťami vystavenia údajov na internete a poskytnutia rôznych výstupných zostáv pre potreby hodnotenia vedeckých pracovníkov a pracovísk. Základným výstupom je príloha k elektronickej (aj klasickej) výročnej správe.

Bibliografické záznamy:

- celkový počet záznamov v databáze = 50 610
- počet záznamov vytvorených r. 2007 = 6 782 (50 ústavov)

Publikačná, prednášková a edičná činnosť

V oblasti edičnej činnosti knižnica vydala dve čísla knižničného periodika Informačný bulletin ÚK SAV a skladačku o službách ÚK SAV.

Prednáškovú činnosť, aj v súvislosti s osobnou angažovanosťou vo výskumných projektoch ústavov SAV, vyvíjala pracovníčka kabinetu rukopisov a starých tlačí Mgr. Ivona Kollárová, PhD. na konferenciách Infos 2007, Orbis Helveticorum, Aurora musas nutrit. Jezuiti a kultúra strednej Európy v 16.-18. storočí, Klasický filológ v úlohe prekladateľa.

POPULARIZAČNÉ AKTIVITY

Z poverenia a za účelovej finančnej podpory Predsedníctva SAV knižnica pripravila od 26.11. do 1.12.2007 v Univerzitnej knižnici v Bratislave **výstavu z vedeckej produkcie ústavov SAV**

HOSPODÁRENIE ORGANIZÁCIE

Výdavky **RO SAV** v tis. Sk

v tis. Sk

Kategória	Posledný upravený rozpočet r. 2007	Čerpanie k 31.12.2007 celkom	z toho:	
			z rozpočtu	z mimoroz. zdrojov
Výdavky celkom	27 203 z toho 580 zdroj 11C5 a2 175 zdroj 1151	27 202 z toho 580 zdroj 11C5 a2 175 zdroj 1151	27 202 z toho 580 zdroj 11C5 a2 175 zdroj 1151	
z toho:				
kapitálové výdavky	4 365 z toho 580 zdroj 11C5 a2 175 zdroj 1151	4 365 z toho 580 zdroj 11C5 a2 175 zdroj 1151	4 365 z toho 580 zdroj 11C5 a2 175 zdroj 1151	
bežné výdavky	22 838	22 837	22 837	
z toho:				
mzdové výdavky	6 559	6 559	6 559	
odvody do poisťovní a NÚP	2 192	2 192	2 192	
tovary a ďalšie služby	13 958	13 958	13 958	
z toho:				
výdavky na projekty				
výdavky na periodickú tlač				
transfery na vedeckú výchovu				
bežné transfery spolu	129 z toho 79 odchodné	128 z toho 79 odchodné	128 z toho 79 odchodné	

Rozpočet bežných výdavkov z pôvodných 18 466 tis. Sk bol rozpočtovými opatreniami zriaďovateľa k 31.12.2007 upravený na 22 838 tis. Sk a počet kapitálových výdavkov z pôvodných 1 100 tis. Sk na 4 365 tis. Sk, teda UK SAV mala spolu rozpočtované výdavky vo výške **27 203** tis. Sk.

Z tohto objemu 2 755 tis. Sk predstavovala záloha z MH SR na štruktúrálny projekt, z toho 580 tis. Sk bol zdroj 11C5 a 2 175 tis. Sk zdroj 1151. Na základe rozpočtového opatrenia boli tieto prostriedky, pôvodne pridelené ako bežné výdavky, vyčerpané ako kapitálové výdavky z prvku 087060H.

Bežné výdavky dosiahli skutočnosť čerpania 22 837 tis. Sk, z toho bol celý objem čerpaný zo zdroja 111, teda zo štátneho rozpočtu. Z toho boli poskytnuté účelové prostriedky na zabezpečenie celoakademických úloh vo výške 11 900 tis. Sk, čo je 52% z objemu bežných výdavkov a 990 tis. Sk (4,3%) ako dofinancovanie štruktúrálného projektu (z ktorých 940 tis. Sk by malo byť v roku 2008 refundované zo štruktúrálnych fondov.) Dotácia na teplo a teplú vodu bola 2,9 % z bežných výdavkov a mzdy a odvody spolu 38,3 %. **97,5%** z rozpočtu bežných výdavkov teda mala ÚK SAV **účelovo určených**.

Skutočnosť čerpania prostriedkov **na nákup informačných zdrojov** bola spolu (tlačené i elektronické) **11 206 tis. Sk** (z ktorých 542 tis. Sk by malo byť v roku 2008 vrátené zo štruktúrálnych fondov), na bankové poplatky za úhradu faktúr do zahraničia 11 tis. Sk, na colné poplatky (DPH) 2 tis. Sk, na poštovné za dokumenty odosielané v rámci výmeny 56 tis. Sk, na výdavky spojené s realizáciou MVS a MMVS vrátane poštovného 211 tis. Sk, na úhradu poplatkov za klientov VIRTUA a ARL 606 tis. Sk (z ktorých 356 tis. Sk by malo byť v roku 2008 vrátené zo štruktúrálnych fondov).

Z ostatných prevádzkových nákladov najväčšie čiastky boli vynaložené na úhradu energií, dopravné (denne sa dovážajú dokumenty z dislokovaných skladov), kancelárske potreby (tonery do kopírok a tlačiarní) a stravovanie zamestnancov, opravu a údržbu objektov - 3. etapa výmeny okien na Dúbravskej ceste) a skenovanie katalógov.

Upravený rozpočet **kapitálových výdavkov** k 31. 12. 2007 bol 4 365 tis. Sk na stroje a zariadenia.

Z toho knižnica obstarala vozidlo Fiat Doblo v hodnote 536 tis. Sk a dofinancovala technologickú časť štruktúrálného projektu - výpočtovú techniku. Planetárne skenery a VT bola nakúpená celkom za 3 350 tisíc Sk, z toho 2 755 zo zálohovej platby MH SR na štruktúrálny projekt (2 175 tis. Sk zdroj 1151 a 580 tis. Sk zdroj 11C5) a zvyšok zo zdroja 111 z rozpočtu organizácie, z ktorých tisíc by malo byť 427 tis. Sk refundovaných v roku 2008.

Kapitálové výdavky stavebné v roku 2007 pôvodne rozpočtované neboli, ale rozpočtovým opatrením v závere roka knižnica mohla zrealizovať stavebnú akciu *Rekonštrukcia kotlov UK SAV na Dúbravskej ceste 9 vrátane stavebných úprav* vo výške 479 tisíc Sk. Mimorozpočtové zdroje použité v roku 2007 neboli.

Príjmy RO SAV

v tis. Sk

Kategória	Posledný upravený rozpočet r. 2007	Plnenie k 31.12.2007
Príjmy celkom:	355	368
z toho:		
rozpočtované príjmy (účet 19)	355	368
z toho:		
prijmy za nájomné		
mimorozpočtové príjmy (účet 780)		

Celkové príjmy ÚK SAV v roku 2007 boli 368 tis. Sk.

Rozpočet príjmov bol v priebehu rozpočtového roka upravený na 355 tis. Sk.

Takmer všetky príjmy UK SAV boli príjmami z vlastnej činnosti, teda **367 tis. Sk predstavovali poplatky za knižničné činnosti** (registračný čitateľský poplatok, sankčné poplatky, poplatky za kopírovacie služby a za medziknižničné služby).

INÉ VÝZNAMNÉ ČINNOSTI

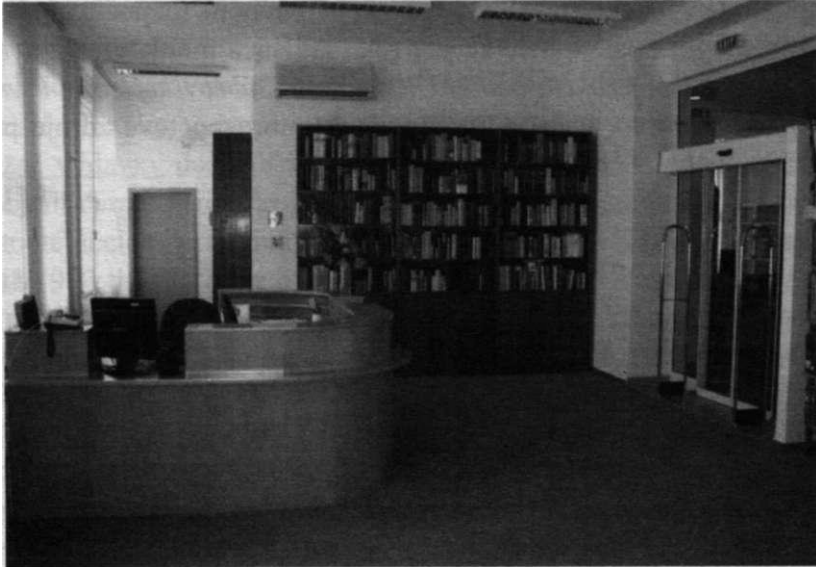
Mgr. Ivona Kollárová, PhD. z kabinetu rukopisov a starých tlačí participovala na výskumných projektoch: Jezuiti v dejinách slovenskej kultúry (Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, VEGA 2/6141/2006-2008) a Kurikulárna podpora vysokoškolskej výučby v odboroch história a dejepis (Historický ústav SAV).

Výťah zo Správy o činnosti organizácie, ktorú spracovala

Andrea Doktorová

KNIŽNIČNO-INFORMAČNÁ SIEŤ SAV V ROKU 2007

Študovňa na Klemensovej ul.

Výber encyklopédií v časopiseckej čítarni na Patrónke

Ročný výkaz o knižnici za rok 2007, ktorý je súčasťou Programu štátnych štatistických zisťovaní a jeho vyplnenie vyplýva z paragrafu 18 zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike, vyplňali knižnice SAV v internetovej verzii. Zaregistrovaný výkaz v databáze Ministerstva kultúry SR a jeho vytlačenu verziu, overenú zodpovedným štatutárom ústavu, knižnice postúpili do Ústrednej knižnice SAV na záverečnú kontrolu a odsúhlasenie v uvedenej databáze. Vytlačené verzie výkazov ÚK SAV doručila do Slovenskej národnej knižnice v Martine, kde sa budú archivovať nasledujúcich desať rokov.

Internetová verzia výkazu, hoci ju knihovníci nepripravovali po prvýkrát, opäť mnohých zaskočila. Ten, kto postupoval podľa pokynov, dal si pozor a mal, samozrejme, pripravené korektné údaje za uplynulý rok - vyhral „zápas“ s časom a námahou. Tí, ktorí sa rozhodli, že čítanie metodických pokynov a postupovanie podľa nich, ba aj konzultácie nepotrebujú a navyše podcenili prípravu údajov o činnosti svojej knižnice, to mali zložitejšie - vyplňovanie výkazov sa opakovalo v niektorých prípadoch aj viackrát. Pre knižnice v meste sa uskutočnili konzultácie v študovni na Klemensovej ulici, pre pracoviská v areáli priamo v ÚK SAV na Patrónke. Pre ostatných záujemcov boli k dispozícii mailové konzultácie podľa individuálnych požiadaviek. Napriek tomu boli knižnice, ktoré nevyužili ani jednu z ponúknutých možností a predlžovali zbytočne termín odovzdania výkazov. Prvým odovzdaným výkazom (ešte v ten istý deň ako odišli mailom inštrukcie) bol výkaz z Ústavu etnológie a najväčším problémom bolo získanie výkazu z Ústavu experimentálnej endokrinológie.

Identifikácia

Pôvodné údaje o identifikácii knižnice sa mali využiť z vlašajšieho už odsúhlaseného výkazu. Žiaľ, väčšina knižníc to nevyužila a preto sa opäť vyskytovali nepresnosti tak, ako keby išlo o „prvý pokus“. Tu sa vyskytovali

nielen nepresnosti v názve inštitúcie, v zriaďovateľovi, type knižnice, ale aj v mailoch, telefónnych číslach, ba aj vo forme mien zostavovateľov výkazov

V identifikačnej časti výkaz sledoval aj súhlas so zverejnením štatistických údajov. V KIS SAV nesúhlasilo so zverejnením údajov sedem knižníc.

Najčastejšie chyby, ktoré sa najčastejšie opakovali:

- *mnohé knižnice nerešpektovali svojho zriaďovateľa (t. j. inú právnickú osobu),*
- *podobne, napriek knižničnému zákonu a každoročnému upozorňovaniu i metodickým pokynom, označovali svoju knižnicu typom „ vedecká knižnica" a nie typom „knižnica SAV". Tým sa narušili tabuľky v nasledujúcom module I.*
- *ak sa požadovalo meno a priezvisko zostavovateľa, tak ho bolo treba vypísať v tomto poradí a nie naopak, príp. bez krstného mena či v rozličných skratkách. Tento údaj sa nedal opraviť pri kontrole v databáze a zostáva naďalej vizitkou zostavovateľa výkazu.*

Modul 1 - sieť knižníc

V knižnično-informačnej sieti SAV (KIS SAV) pôsobilo vlani **okrem** Ústrednej knižnice SAV **56** knižníc:

- I. Vedy o neživej prírode** 15 ústavov - **15** knižníc
- II. Vedy o živej prírode** 21 ústavov - **20** knižníc
(Neuroimunologický ústav si nezaložil knižnicu)
- III. Vedy o spoločnosti a kultúre** 20 ústavov - **19** knižníc
(spoločná knižnica: Ústav slovenskej literatúry a Ústav svetovej literatúry)
- IV. Špecializované pracoviská** 4 pracoviská - **2** knižnice
(Encyklopedický ústav a Výpočtové stredisko = príručná knižnica).

Od minulého roka sa zvýšil počet knižníc v SAV o jednu knižnicu v dôsledku rozčlenenia spoločnej knižnice Ústavu materiálového výskumu a Ústavu geotechniky v Košiciach. **56 knižníc** v knižnično-informačnej sieti SAV má naďalej rôznu veľkosť, rozdielnu úroveň i kvalitu služieb - od tých,

čo stagnujú, neposkytujú služby, alebo nevedú evidencie v súlade s platnou Vyhláškou MK SR č. 421/2003 až po tie, čo poskytujú rozmanité knižnično-informačné služby. Dve knižnice II. oddelenia vied uviedli formu - **stagnujúca knižnica**: Ústav genetiky a biotechnológií rastlín a Ústav pre výskum srdca.

Výkaz v tomto module o sieti sledoval údaj, koľko knižníc v SAV má **pobočky** - 10 a **internet** prístupný **pre** verejnosť - 7.

Najčastejšie chyby, ktoré sa opäť opakovali:

- *nerešpektovanie skutočnosti, že knižnice ústavov patria medzi špeciálne knižnice, t. j. nie sú vedeckou knižnicou,*
- *nevyplňovanie príslušných riadkov v stĺpci 12 — inštitúcie SAV aj v prípade 0.*

Modul 2 - knižničný fond

Ročný **prírastok** bol v KIS SAV vlani **24 316** kn. j. , čo znamená nárast v porovnaní s predošlým rokom. Prírastok tvorila:

kúpa	3 649 kn. j.	(-)
dar	3 481 kn. j.	(+)
výmena	2 208 kn. j.	(-)
prevod	14 978 kn. j.	(+)

Z údajov vyplýva, že najviac knižničných jednotiek v KIS SAV sa získalo prevodom. **Žiadnou formou nedoplnovali** svoje fondy vlani tri ústavy - dva stagnujúce ústavy (Ústav genetiky a biotechnológií rastlín, Ústav pre výskum srdca) a Ústav experimentálnej endokrinológie.

V KIS SAV vykázali knižnice za rok 2007 nasledovný **stav fondu**:

I.	251 304	(prírastok: 6 182, z toho najviac 1 029 Geologický ústav)
II.	244 389	(prírastok: 11 902, z toho najviac 10 833 Ústav zoológie)
III.	402 595	(prírastok: 6 133, z toho najviac 1 344 Archeologický ústav)
IV	14 094	(prírastok: 99 z toho najviac 86 Inštitút jazykov)
spolu:		912 382

Na registrovaného čitateľa v roku 2007 pripadlo v KIS SAV 241,11 kn. j.

Formy dopĺňovania fondov

Kúpa: 3 649

Ako forma budovania knižničného fondu sa realizovala v každom oddelení, hoci po celý rok nekúpili ani jedinú knihu štyri ústavy (vlani 5) - Ústav experimentálnej endokrinológie, Ústav pre výskum srdca, Ústav genetiky a biotechnológií rastlín, Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky (II.) a Slavistický ústav Jána Stanislava (III.). Najaktívnejšia kúpa bola v III. oddelení vied (2 437). Najviac knižničných jednotiek kúpou nadobudli tieto ústavy:

I. Matematický ústav	137
II. Chemický ústav	63
III. Ústav slovenskej literatúry	416

V porovnaní s rokom 2006 sme v sieti zaznamenali minimálny pokles o 10 kn.j.

Jedenásť ústavov dopĺňalo svoj fond **iba** formou kúpy - Elektrotechnický ústav, Fyzikálny ústav, Geofyzikálny ústav, Ústav hydrológie, Ústav merania (L), Ústav anorganickej chémie, Ústav biochémie a genetiky živočíchov, Ústav experimentálnej farmakológie, Ústav normálnej a patologickej fyziológie, Ústav polymérov (II.), Inštitút jazykov (IV).

Dar: 3 481

Formou daru najviac kn. j. nadobudli knižnice v III. oddelení vied (2 050). Najvyšší počet dokumentov touto formou dosiahli tieto knižnice:

I. Geologický ústav	845
II. Ústav krajinnej ekológie	131
III. Historický ústav	625

V porovnaní s rokom 2005 sme zaznamenali mierny nárast o 275 kn. j.

Výmena: 2 208

Najaktívnejšia výmena bola v III. oddelení (1 576 knj.). Najviac knižničných jednotiek získali tieto knižnice:

I. Matematický ústav	154
II. Chemický ústav	214
III. Archeologický ústav	1 223

Celkove v roku 2007 sme zaznamenali pokles v tejto forme dopĺňovania fondov o 100 kn. j.

Bezodplatný prevod: 14 978

Toto formou nadobudli literatúru knižnice najmä z II. oddelenia vied (delimitované knihy zo zrušeného ústavu do fondu Ústavu zoológie).

Úbytok: 8 857

Vlani sa vyradovalo okrem III. oddelenia vied všade.

Vo voľnom výbere je v KIS SAV 311 285 kn.j. a automatizovane spracovaných je 188 418 kn.j., čo je v porovnaní s knižničným fondom v SAV cca 20 %. Najviac knižničných jednotiek automatizovane spracovaných je v knižniciach III. oddelenia vied - 89 356. Údaje sú nižšie ako vlani, zrejme ide len o približné odhady. Situácia v tejto oblasti nieje dobrá.

Periodiká

Počet titulov dochádzajúcich periodík do KIS SAV bol **2 296** (oproti minulému roku pokles o 87 titulov) a z toho **1 676** titulov (72,9 %) tvoria periodiká zo zahraničia. Výkaz sledoval aj počet dochádzajúcich exemplárov jednotlivých titulov, ktorý bol **2 438**.

Celkove najviac periodík odoberali knižnice ústavov v III. oddelení - 1 076, z toho 738 zo zahraničia, ale nevieme akou formou ich ústavy získali, lebo výkaz túto skutočnosť nesleduje. Najviac získavaných titulov periodík uviedli knižnice týchto ústavov:

I. 663 najviac Geografický ústav (135, z toho 105 zahr., najviac zahraničných periodík má však Geologický ústav - 126)
II. 557 najviac Ústav anorganickej chémie (108, z toho 107 zahr.)
III. 1 076 najviac Archeologický ústav (370, z toho 345 zahr.)

V roku 2007 v KIS SAV **neodoberali ani 1 titul periodika** 2 stagnujúce knižnice, ďalej Ústav genetiky a biotechnológií rastlín, Ústav pre výskum srdca (II.) a Arborétum Mlyňany, Inštitút jazykov (IV). Okrem uvedených pracovísk je Neurobiologický ústav v SAV jediným, ktorý neodoberal žiadny zahraničný časopis.

Najčastejšie chyby:

- *nesprávne rozpisany počet jednotlivých foriem prírastku knižničných jednotiek, ktorý musí „sediť“, t. j. súčet riadkov 15 až 19 sa musí rovnať riadku 14,*
- *zaradenie vydaní ústavov do povinného výtlačku,*
- *nezaradenie e-dokumentov medzi prírastky,*
- *nepochopenie výrazu „voľný výber“. Správne: fond, ku ktorému má čitateľ fyzicky prístup. Niektoré knižnice uviedli vyšší počet knižničných jednotiek vo voľnom výbere, ako bol stav celkového fondu,*
- *nesprávna odpoveď na otázku o počte exemplárov dochádzajúcich periodík, kde niektorí spočítavali čísla jednotlivých periodík. Správne: ak knižnica odoberá napr. 2 tituly periodika (riadok 12) len jeden raz, tak v riadku 14 bude číslo 2. Keď jeden z dvoch titulov periodík odoberá knižnica ešte raz, napr. pre pobočku, oddelenie v riadku 14 bude číslo 5.*

Modul 3 - výpožičky a služby

Celkove sa v KIS SAV realizovalo **143 295** výpožičiek, pričom najvyšší počet vykázali knižnice III. oddelenia - 402 595 výpožičiek. Z celkového počtu tvorili **prezenčné výpožičky** viac ako polovicu - 75 763.

Na registrovaného čitateľa pripadlo vlni 37,86 výpožičky.

Medziknižničné výpožičné služby z iných knižníc (1 652) prevyšujú nad MVS iným knižniciam (727). Aj v medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej službe je obraz podobný: z iných knižníc sa realizovalo 609 výpožičiek a iným knižniciam sa poskytlo z fondov KIS SAV len 73 dokumentov. Tento typ služby využívajú všetky knižnice iba v III. oddelení vied. Celkove 10 knižníc v sieti nevyužilo v sledovanom období ani raz túto možnosť.

Ďalej výkaz sledoval počet poskytnutých **registrovaných bibliografických a faktografických informácií** - 1 816 a počet spracovaných rešerší - 1113 Počet vyhotovených rešerší v KIS SAV dokumentuje zásadný presun tejto činnosti z ÚK SAV do knižníc, resp. ústavov v súlade s rozširujúcimi sa možnosťami prístupu k zahraničným bázam dát (bibliografickým i plno-textovým).

V tomto module sa zisťoval i počet **študovní a čítární**. Celkove ich je v KIS SAV **45** a spolu majú **550 miest**. **Žiadnu študovňu/čítareň** nemajú v I. oddelení knižnice -3 knižnice, II. oddelení vied 6 knižníc a 2 stagnujúce knižnice, v III. oddelení vied 5 knižníc a 2 knižnice špecializovaných pracovísk, t. j. spolu 18 knižníc. Dva ústavy v Košiciach majú spoločnú študovňu - ÚFHZ a NBÚ. Niektoré knižnice majú časť fondov i v zasadačkách ústavov, ktoré príležitostne slúžia aj ako študovne. Polovica z uvedených knižníc (9) sa snažila vytvoriť aspoň niekoľko študijných miest (od 1 po 10).

Počet **prevádzkových hodín** v sieti pre verejnosť bol vlni **1 197 hod. týždenne**.

Najčastejšie chyby:

- *nesprávne vyplňovanie riadkov o výpožičkách periodík a stave prezenčných výpožičiek, ako aj nerešpektovanie výrazov „v tom“ a „z toho“, z riadku 1 a pod.*

Modul 4 - používatelia

V KIS SAV knižnice zaregistrovali vlni **3 784** používateľov (najviac v III. oddelení - 1 453), a **33 932** návštevníkov (najviac návštevníkov mali knižnice III. oddelenia - 21 487). V porovnaní s rokom 2006 sme v počte používateľov i návštevníkov zaznamenali mierny nárast.

Modul 5 - ďalšie činnosti

V KIS SAV zorganizovali 2 knižnice I. oddelenia vied 2 podujatia (semináre), na ktorých sa zúčastnilo 49 pracovníkov ústavov.

Najčastejšie chyby:

- *knižnice vykazovali edičnú činnosť ústavu a nie činnosť knižnice.*

Modul 6 - informačné technológie

V KIS SAV majú knižnice 87 PC, z toho je 9 prístupných pre verejnosť. PC s pripojením na internet je 81 PC a z toho je 7 prístupných pre verejnosť. Samostatné www stránky knižnice nemajú, lebo informácie o knižnici sú zväčša v rámci stránok jednotlivých ústavov. Online katalóg na internete má 11 knižníc.

Najčastejšie chyby:

- *niektoré knižnice uvádzali, že majú samostatnú www stránku.*

Modul 7 - zamestnanci a hospodárenie

Vlani pracovalo v KIS SAV - prepočítaný stav - **71,89** zamestnanov (čo je pokles o 1,17 v porovnaní s rokom 2006), z toho bolo 69,89 žien. S vysokoškolským knihovníckym vzdelaním pracovalo v sieti **24,45** zamestnancov (všetko ženy), s iným vysokoškolským vzdelaním 14,16 zamestnancov, z toho 13,16 ženy. Stredné knihovnícke vzdelanie malo 24,45 zamestnancov (všetko ženy). Najviac zamestnancov už tradične mali pracoviská III. oddelenia-30,85.

Len na úväzok pracovali knihovníci v 11-tich ústavoch SAV a 2 knižnice stagnovali, t. j. 23,21 %:

- I. 3 (najnižší úväzok - 0,20 Ústav geotechniky)
- II. 3 a 2 stagnujúce knižnice (najnižší úväzok 0,20 - Ústav molekulárnej biológie, Ústav normálnej a patologickej fyziológie)
- III. 4 (najnižší úväzok 0,20 - KVS BK, Slavistický ústav J. Stanislava)
- IV. 1 (najnižší úväzok 0,60 - Inštitút jazykov).

Najčastejšie chyby:

- *nevyplnenie údajov o vykonávaní knihovníckych činností, alebo vyplnenie celkového počtu osôb, t. j. v knižnici napr. bol prepočítaný stav pracovníkov 0,80, ale z toho vykonávajú knihovnícke činnosti už 2 pracovníci, resp. uvedenie len vzdelania.*

V tomto module sa mali knižnice sústrediť iba na údaje, ktoré sa ich bezprostredne týkajú - nás zaujímala predovšetkým položka - náklady na nákup

knihničného fondu. Na základe získaných údajov vieme, že sa v KIS SAV celkovo vynaložilo na nákup knižničného fondu **6 537 852** Sk:

- I. oddelenie 2 281 tisíc SK (-)
- II. oddelenie 1 830 tisíc Sk (+)
- III. oddelenie 2 363 tisíc Sk (+)
- IV. oddelenie 63 tisíc Sk. (-)

Kapitálové výdavky na činnosť knižníc vlani boli **148** tisíc Sk a to prevažne v položke výstavba a rekonštrukcia 127 tisíc Sk a na automatizáciu 21 tisíc Sk.

Nie všetky knižnice vyplnili mzdové náklady, tak získaný údaj je len približný: **12 939 497** Sk.

Najčastejšie chyby:

- *pri mzdách často chýbal údaj - z toho ženy,*
- *čiasť vyplnenie údajov, resp. údaje za ústav a nie za knižnicu.*

Záver

Nový spôsob vykazovania priniesol pre knižnice SAV v porovnaní s minulým rokom rozšírenie sledovania len v niekoľkých základných ukazovateľoch. Napriek tomu, že knižnice mali „prax“ už z predošlých rokov, vyskytli sa nezrovnalosti, iný výklad pojmov, nedôslednosť a neúplnosť vyplnených riadkov, stĺpcov. Treba si uvedomiť, že bez sledovania pokynov a metodických návodov to jednoducho nejde. Pre tých, čo si pripravili podklady, nebolo vyplnenie záťažou. Na „papierové“ výkazy treba nenávratne zabudnúť a prispôbiť sa novému trendu.

Ludmila Celková

LICENCOVANÉ DATABÁZY ÚSTREDNEJ KNIŽNICE SAV

Ústredná knižnica SAV poskytuje v súčasnosti svojmu používateľskému zázemiu v rámci nastavbových bibliografických a rešeršných služieb v elektronickej forme prístup do širokej ponuky elektronických informačných zdrojov.

Popis a typológia elektronických informačných zdrojov

Z pohľadu úrovne **prístupu k informáciám** členíme uvedené elektronické informačné zdroje (e-zdroje) na: a) *primárne*, b) *sekundárne* c) *terciárne informačné zdroje* (umožňujú prístup do primárneho dokumentu, napr.: článok v časopise, sekundárne spracované informácie o primárnych zdrojoch, napr.: citačné a bibliografické databázy, prípadne terciárne zdroje v podobe súpisov zoznamov publikácií, inštitúcií a pod.).

Z **tematického hľadiska** možno databázy rozdeliť na: a) *špecializované*, b) *multiodborové*.

Pokiaľ ide o **typy a druhy knižničných dokumentov** sprístupňujú e-zdroje: a) *knihy - monografie, skriptá, ročenky, zborníky...*, b) *slovníky, encyklopédie, príručky*, c) *periodiká - časopisy, noviny*, d) *vedecké a vysokoškolské kvalifikačné práce...*, d) *výskumné správy*, e) *zákony, zákonníky a vestníky*, f) *elektronické zdroje - databázy, časopisy...*, g) *firemné dokumenty, výročné správy*, h) *prepisy rozhlasových a televíznych správ*, i) *on-line archívy*, j) *obrazové materiály, mapy, grafy, tabuľky a pod.*

Podľa **spôsobu** spracovaných informácií databázy rozlišujeme na: a) *plnotextové*, b) *abstraktové*, c) *bibliograficko - dokumentografické*, d) *faktografické - numerické*, e) *druhovo špecializované - patentové*, f) *katalógy, registre, adresáre*.

Ďalej podľa **typu dokumentu** na: a) *univerzálne*, b) *špecializované: patenty, normy, šedá literatúra a pod.*

Elektronické služby elektronických informačných zdrojov

Pri rešeršovaní dokumentov a informácií dostupných v e-zdrojoch, možno využiť okrem klasického prístupu k textovým, alebo obrazovým a zvukovým dokumentom (*Listen to Article*) aj viaceré **elektronické služby**, napr.:

2L) manažment e-zdrojov - RefWorks, SerialsSolutions, SFX

b) *používateľské webové rozhranie - personalizovaná web, Web 2.0*

V rámci vyhľadávacieho prostredia jednotlivých e-zdrojov možno ďalej uplatniť aj nasledovné ponuky elektronických služieb:

- *Print/E-mail* - možnosť tlačiť a elektronicke zaslať vyhladané výsledky
- *History* - prehľad vyhľadávacích aktivít
- *My Folder/My Search/My List* - tvorba vlastnej rešerše, bibliografie, zoznamu a pod.
- *Alerts/výzvy* - zasielanie zvolených informácií na e-mailové konto
- *My Profile* - tvorba personalizovanej webovej stránky
- *profil autora/spoločnosti* - o. i. citačný ohlas, pracovisko, elektronický kontakt, hodnotiaci index, hodnotenia spoločností a pod.
- *prelinkovanie* na ďalší elektronický zdroj, alebo webovú stránku so súvisiacimi informáciami,
- *preklad textu do viacerých jazykov* (HTML, XML) v ProQuest 5 000 International
- *Visual Search* - vyhľadávanie pomocou vizuálnej informačnej grafiky
- *ponuka vyhľadávacej stratégie* - ponuka predvolených databáz, Quick/Cross Search, Refine Search, Suggested Topics, Related Links/Articles/Themes ...
- *A-to-Z List* - rýchle vyhľadávanie pomocou zvoleného písmena v abecede
- *Ask a Librarian* - možnosť zaslať otázku knihovníkovi/administrátorovi databázy

Aktuálna ponuka e-zdrojov, služieb a portálov

ÚK SAV sprostredkúva v súčasnosti prístup do dvoch najvýznamnejších

bibliografických a citačných databáz (**SCOPUS** a elektronická služba **Web of Knowledge**, ktorá zahŕňajúca databázy *Web of Science*, *Current Contents Connect* a *Journal Citation Reports*), ďalej prístup do multidisciplinárnych abstraktových, alebo plnotextových, prípadne kombinovaných databáz (napr.: **EBSCO HOST Research Databases**, alebo **ProQuest 5000 - International**). Tieto elektronické informačné zdroje sprístupňujú rôzne druhy dokumentov od článkov v odborných časopisoch, prostredníctvom tzv. elektronických kníh (e-books) ako napr.: **SAFARI TECH + BUSINESS BOOKS**, normy a štandardy normalizačných inštitúcií z celého sveta (**IHS Specs & Standards**) až po prepisy najdôležitejších rozhlasových a televíznych správ (napr.: BBC, ABS, CNN a. i.) v písomnej i zvukovej podobe (**Factiva.com**).

Používatelia majú ďalej možnosť využiť prístup i do niektorých odborne uššie špecializovaných databáz (napr.: **American Physical Society**, alebo **CAB Abstracts**, prípadne **IOP-Institute of Physics. Electronic Journals**). V niektorých prípadoch ide o prístup k plným textom len v rámci vybranej kolekcie časopisov (napr.: **IOP** - kolekcia označená ako *E-Band License*, alebo v rámci vyhľadávacieho rozhrania databázy **Science Direct** je prístupná tzv. kolekcia časopisov č. 5 - *General*). Prístup do ostatných titulov časopisov je po úroveň abstrakt s možnosťou využitia všetkých elektronických služieb poskytovaných v rámci danej databázy. Ďalším typom je možnosť on-line prístupu do konkrétneho titulu vedeckého periodika **SCIENCE MAGAZINE ONLINE**. Napokon portál **EZB - Elektronische Zeitschriftenbibliothek** ponúka zjednotený prístup do e-zdrojov množstva vedeckých a akademických inštitúcií participujúcich na spoločnom projekte.

Dostupnosť e-zdrojov

Všetky e-zdroje sú v prostredí SAV dostupné na týchto pracoviskách ÚK SAV: *študovňa*, Klemensova 19, alebo *čítareň periodík na Patrónke*, prípadne na adrese <http://www.uk.sav.sk/elinfozdroje.html>. Na uvedenej adrese možno získať aj ďalšie informácie o aktuálne dostupných externých e-zdrojoch, prípadne URL adresy s prístupom do týchto elektronických produktov v rámci SAV

Komfortný prístup do jednotlivých e-zdrojov, ktorý nie je viazaný na konkrétne IP adresy umožňuje aj elektronická služba vzdialeného prístupu HAN. Možno ju využiť prostredníctvom webovej stránky ÚK SAV: <http://www.uk.sav.sk/>. Táto stránka poskytuje zároveň kompletne informácie o podmienkach a sprístupnení tejto služby jednotlivým záujemcom.

Bibliografické a citačné databázy

Scopus

Obsahové zameranie databázy: prírodné vedy, technika, medicína, spoločenské, ekonomické a environmentálne vedy. Obsahuje abstrakty a informácie z vyše 14 000 periodík od 4 000 vydavateľov, 4 patentové databázy a množstvo odborných webových stránok vyhľadávaných pomocou špecializovaného prehliadača *Scirus*. Až 52 % titulov časopisov má pôvod v Európe, na Strednom východe a v Afrike. Severnej Amerike patrí 36 %, 9 % Ázii, Pacifickej oblasti a 3 % vedeckej produkcii Južnej Ameriky. Umožňuje vyhľadávanie z jedného rozhrania, ako jediná z abstraktových databáz dostupných prostredníctvom ÚK SAV má v sebe zabudovanú funkciu prepojenia na plné texty do predplatených vydavateľských databáz *APS*, *Blackwell*, *Springer Link (Kluwer)*, *Science Direct*, *Wiley*. Plné texty sú dostupné v takom rozsahu, ako to umožňujú licenčné podmienky, t. j. tak ako sú dostupné na stránke ÚK SAV: <http://www.uk.sav.sk/elinfozdroje.html>.

Možnosti vyhľadávania: vyhľadávanie citácií (*Citation Tracker*) a vyhľadávanie podľa kľúčových slov, autorov, atď. Ako kritérium hodnotenia citačného ohlasu autora sa o. i. uvádza tzv. *Hirschov index* (k dispozícii je grafické zobrazenie), *Basic Search* (jednoduché vyhľadávanie), *Author Search* (vyhľadávanie podľa mena autora), *Advanced Search* (kombinované vyhľadávanie).

Web of Knowledge

Národná licencia obsahuje multidisciplinárne bibliografické databázy s abstraktami *Current Contents Connect*, *Journal Citation Reports* a *Web of Science* s týždennou aktualizáciou údajov.

Current Contents Connect

Multiodborová časopisecká abstraktová databáza. Spracúva viac ako 8 500 titulov recenzovaných časopisov v siedmich edíciách: poľnohospodárstvo, biológia a enviromentálne vedy, spoločenské vedy, klinická medicína, prírodné vedy, fyzikálne, chemické vedy a vedy o zemi, inžinierstvo a informačné technológie, umenie a spoločenské vedy. Umožňuje prelinkovanie autorov, článkov, názvov časopisov, referencií, relevantných článkov... i priame prepojenie s citačnou databázou Web of Science.

Možnosti vyhľadávania: *Search* (vyhľadávanie podľa témy, autora, zdroja, adresy, jazyka...), *Advanced Search* (kombinované vyhľadávanie), *Browse Journals and Web Sites* (vyhľadávanie v celom zozname a vo webových stránkach).

Journal Citation Reports

Multiodborová časopisecká bibliografická databáza zameraná na vyhľadávanie tzv. *impakt faktorov*. Je súčasťou *Web of Knowledge*. Špeciálna databáza: JCR Science Edition a JCR Social Sciences Edition poskytuje kompletné bibliografické záznamy a bibliometrické údaje o jednotlivých tituloch časopisov.

Možnosti vyhľadávania: voľba JCR edície, vyhľadávacie kritériá: kategória, vydavateľ, krajina.

Web of Science

Abstraktová multiodborová databáza s možnosťou vyhľadávania citačných ohlasov. Spracúva približne 8 500 titulov recenzovaných časopisov, je súčasťou národnej licencie *Web of Knowledge*. Možnosť registrácie výzvy/alerts na priebežné zasielanie citačných ohlasov. Umožňuje tiež prelinkovanie autorov, názvov článkov, názvov časopisov, vydavateľstiev, referencií, relevantných článkov aj priame prepojenie s databázou *Current Contents Connect*.

Možnosti vyhľadávania: *Search* (vyhľadávanie podľa témy, autora, zdroja, adresy...), *Cited Reference Search* (vyhľadávanie citačného ohlasu autora, citačnej analýzy), *Advanced Search* (kombinované vyhľadávanie), *Author Finder* (rýchle vyhľadávanie autora a jeho publikačnej činnosti).

Externé licencované databázy

American Physical Society

Databáza je zameraná na fyziku: atómová a molekulárna fyzika, fyzika optiky, pevné látky a fyzika materiálov, jadrová fyzika, častice, polia, gravitácia, kozmológia, fyzika materiálov, vzdelávanie a výskum vo fyzike. Obsahuje 11 titulov časopisov dostupných v plných textoch, vrátane archívu (PROLA - archív za roky 1893 až 2001).

Možnosti vyhľadávania: *Article Lookup* (vyhľadávanie článkov), *Journal Search* (vyhľadávanie podľa titulu), *Search The Journals* (rozšírené vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára), Find a Journal Article - vstup do archívu časopisov.

Blackwell Synergy

Multiodborová časopisecká plnotextová databáza pre oblasti: poľnohospodárstvo a veterinárne vedy, ekonomika, financie, matematika, štatistika, inžinierstvo, počítače, technológia, fyzikálne vedy, medicínske vedy, humanitné vedy, právo, spoločenské vedy, umenie. Vedné disciplíny sú ďalej členené, čo umožňuje lepšiu orientáciu v databáze. Sprístupňuje vyše 750 titulov časopisov v plných textoch, s retrospektívou 3-5 rokov.

Možnosti vyhľadávania: *AU Journals by Subject* (vyhľadávanie v rámci celej ponuky),

Subscribed Journals (vyhľadávanie v predplatenej kolekcii časopisov), *Quick Search* (rýchle vyhľadávanie), *Search/Advanced Search* (rozšírené vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára).

CAB Abstracts

Bibliografická abstraktová databáza so zameraním na poľnohospodárske vedy, lesníctvo a príbuzné témy. Časopisecká databáza, spracováva viac ako 11 000 titulov časopisov, množstvo zborníkov („proceedings“), ročeniek a ďalších druhov dokumentov, z vyše 130 krajín sveta.

Možnosti vyhľadávania: *Search* (jednoduché vyhľadávanie), *Advanced Search* (vo viacerých poliach súčasne), *Thesaurus* (vyhľadávanie v riadnom slovníku), *Index* (vyhľadávanie v zoznamoch vo všetkých, alebo len vo

vybraných vyhľadávacích poliach), *Find Citation* (vyhľadávanie konkrétneho článku podľa názvu, priezviska autora, roku vydania, názvu alebo ISSN časopisu).

EBSCO HOST Research Databases

Multidisciplinárna časopisecká databáza pre oblasti: ekonomika, medicína, farmakológia, opatrovateľstvo, životné prostredie, spoločenské vedy, masmédiá, komunikácia, prírodné vedy, v menšej miere biologické a chemické vedy. Databáza je typu agregátor, plnotextová a čiastočne abstraktová, retrospektíva je individuálna pri jednotlivých tituloch časopisov.

Možnosti vyhľadávania: *Basic* (vyhľadávanie pomocou kľúčového slova, tezauru, indexov), *Advanced* (rozšírené vyhľadávanie), *Visual* (graficky vizualizované vyhľadávanie).

Factiva.com

Informačný zdroj novín a aktuálneho spravodajstva pre obchod a ekonomiku. Sprístupňuje viac ako 10 000 zdrojov zo 159 krajín v 22 jazykoch: firemné správy, finančné údaje, odborné články, trhové informácie vrátane historických dát, trendy v priemyselných odvetviach, prepisy najdôležitejších rozhlasových a televíznych správ (BBC, ABS, CNN a. i.), fotografické materiály od Reuters a Knight-Ridder historické dáta o trhoch, odkazy na www zdroje a pod. K dispozícii je aj zvuková podoba vybraných dokumentov (*Listen to Article*).

Možnosti vyhľadávania: *Search/SearchBuilder* (vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára), *News Pages* (vyhľadávanie v aktuálnom spravodajstve), *Companies/Markets* (vyhľadávanie informácií o firmách a trhoch), *Search 2.0* (nový vizualizovaný navigačný nástroj umožňujúci rýchle hĺbkové vyhľadávanie v nájdených výsledkoch).

Zdroj spoluňancuie Európska únia Európsky fond regionálneho rozvoja.

IHS

Databáza IHS Specs & Standards je služba, ktorá umožňuje prístup do elektronickej knižnice a obsahuje informácie z 570 000 noriem a štandardov

460 normalizačných inštitúcií z celého sveta. Sprístupňuje medzinárodné, národné, regionálne, odborové a intrafiremné normy. Zvláštnu skupinu tvoria normy pre vojenský a štátny sektor, aktuálne a historické - MILSPEC.

Možnosti vyhľadávania: *Search Document Number or Organization* (vyhľadávanie podľa čísla normy alebo organizácie), *Search Keyword(s) or Text* (vyhľadávanie kľúčových slov), *Advanced Filter s* (zúženie vyhľadávania pomocou filtrov - organizácia, stav dokumentu, trieda, dátum vydania). Normy sú dostupné v on-line verzii po úroveň abstrakt.

Zdroj spoluňancuie Európska únia Európsky fond regionálneho rozvoja.

IOP - Inštitúte of Physics. Electronic Journals

Licencia sa vzťahuje na 38 titulov časopisov z oblasti fyziky a príbuzných vedných disciplín. Zoznam časopisov je na stránke *Journals List* označený ako *Your Journal Subscriptions*, s možnosťou prístupu do abstraktov a plných textov článkov - individuálne podľa vzniku časopisu, najviac 10 rokov dozadu.

Možnosti vyhľadávania : *Your Journal Subscriptions* (prezeranie predplatených časopisov podľa názvu), *Journals List* (prezeranie časopisov podľa názvu, odboru, spolupracujúceho vydavateľstva), *Search*, (vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára vo viacerých poliach súčasne), *Content Finder* (vyhľadávanie v časopisoch podľa autora, roku, čísla ...), *CrossRef Search* (vyhľadávanie vo vedeckých e-časopisoch indexovaných v rámci CrossRef Search, s prepojením na Google).

JSTOR

Archívny typ databázy so zameraním prevažne na spoločenské vedy, literatúru, geografiu, hudbu, jazykovedu, čiastočne na biológiu a ekológiu. Plné texty časopisov sú prístupné od vzniku časopisu, ale s časovým embargom 3 až 7 rokov v aktuálnom roku. Časopisy sú rozdelené do siedmich kolekcii podľa zamerania. Jednotlivé kolekcie sa počas roka dopĺňajú o ďalšie tituly.

Možnosti vyhľadávania: *Browse by Discipline* (vyhľadávanie podľa odborov), *Alphabetical List of Journals* (vyhľadávanie v celom zozname), *Ba-*

sic Search (jednoduché vyhľadávanie), *Advanced Search* (rozšírené vyhľadávanie), *Article Locator* (vyhľadávanie článkov v databáze).

SAFARI TECH + BUSINESS BOOKS

Ponuka obsahuje viac ako 6 175 knižných titulov kníh v elektronickom HTML formáte od vydavateľstiev O'Reilly & Associates a Pearson Technology Group a ďalších 20 vydavateľstiev (o.i. Addison-Wesley Professional, Adobe Press, Cisco Press, IBM Redbooks, Microsoft Press, New Riders, Peachpit Press, Prentice Hall PTR, Que a Sams Publishing). Tematické zameranie: ekonomické vedy, IT a aplikované technické vedy a príbuzné vedné disciplíny.

Možnosti vyhľadávania: *Search* (vyhľadávanie podľa kľúčových slov vo zvolenej oblasti a v celej kolekcii, alebo len v knihách sprístupnených s úplnými textami), *Advanced Search* (vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára vo viacerých poliach súčasne), *Browse by Category* (vyhľadávanie kníh podľa tematického zamerania), *View AU Titles* (prehľad všetkých kníh v kolekciiach).

My Bookshelf- prístup do plných textov vybraných elektronických kníh na poličke.

Zdroj spoluñnancuie Európska únia Európsky fond regionálneho rozvoja.

ProQuest 5000 - International

Databáza typu agregátor s retrospektívou a časovým embargom dostupnosti v aktuálnom roku individuálne pri jednotlivých tituloch časopisov. Predmetové zameranie: biomedicínske metódy, dejiny (všeobecne), ekonomické vedy, elektrotechnika, farmakológia, humanitné vedy, knihovníctvo, informatika, kriminológia, literatúra, medicína, náboženstvo, religionistika, pedagogika, politológia, právo, psychológia, reklama, public relations, sociológia, spoločenské vedy, technika všeobecne, umenie, verejné zdravie a hygiena, vojenstvo, výpočtová technika, poľnohospodárstvo, telekomunikácie. Databáza **Medline** je abstraktová. Jednotlivé databázy umožňujú prístup do plných textov a obrazovej dokumentácie z cca 4500 titulov v rámci tematických 16 databáz: *ABI/Inform Global*, *Academic Research Library* (tvorí ju

6 čiastkových databáz - *ProQuest Arts*, *ProQuest Children*, *ProQuest Humanities*, *ProQuest Law*, *ProQuest Military*, *ProQuest Women*), *Accounting & Tax Periodicals*, *Banking Information Source*, *Career and Technical Education*, *Pharmaceuticals News Index*, *ProQuest Asian Business*, *ProQuest Computing*, *ProQuest Education Journals*, *ProQuest European Business*, *ProQuest Health*, *ProQuest Medical Library*, *ProQuest Religion*, *ProQuest Science Journals*, *ProQuest Social Science Journals*, *ProQuest Telecommunications*.

Možnosti vyhľadávania: *Basic* (základné vyhľadávanie), *Advanced* (rozšírené vyhľadávanie) *Topics* (vyhľadávanie podľa tém s ponukou A to Z List), *Publications* (Vyhľadávanie v abecedne radenom zozname dokumentov).

Science Direct

Multiodborová vydavateľská časopisecká databáza. V prostredí UK SAV je dostupná kolekcia č. 5 - *General* so zameraním prevažne na prírodné a lekárske vedy, okrajovo kultúru spoločenské vedy a ekonomiku. Prístupné sú plné texty 343 titulov časopisov od roku 2004 a archív predchádzajúcej licencie za roky 1995 - 2003.

Možnosti vyhľadávania: *Quick Search* (rýchle vyhľadávanie zadaním názvu, autora, kľúčového slova), *Browse by Title* (vyhľadávanie v abecednom zozname titulov, alebo podľa témy).

SCIENCE MAGAZINE ONLINE

Recenzovaný vedecký časopis prináša aktuálne články, správy a komentáre z oblasti vedeckého výskumu vo svete. Plnotextové články sú dostupné v PDF formáte s možnosťou prelinkovania na ďalšie články v rámci Science MagazineOnline.

Možnosti vyhľadávania: *Current Issue* (prezeranie v aktuálnom čísle titulu), *Previous Issues* (prezeranie v predošlých vydaniach časopisu), *Search: Science Magazine* (jednoduché vyhľadávanie), *Advanced Search* (vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára).

Springer Link

Vydavateľstvo Springer sa začiatkom roka 2005 spojilo s vydavateľ-

stvom **Kluwer** a obe časopisecké kolekcie teraz prezentuje jedna databáza - **Springer Link**. Zameranie je multidisciplinárne - prírodné a technické vedy, medicína a príbuzné vedy, vedy o Zemi, okrajovo spoločenské vedy, kultúra a ekonomika. Dostupné sú plné texty viac ako 1200 titulov časopisov, retrospektíva - väčšinou 5 rokov.

Možnosti vyhľadávania: pomocou kľúčového slova, *Content Type* (vyhľadávanie podľa druhu dokumentu), *Subject Collection* (predmetové vyhľadávanie), *More Options* (Vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára).

Ulrich's Periodicals Directory/Ulrichsweb.com

Ulrich's Periodicals Directory poskytuje bibliografické informácie o periodikách, ročenkách, nepravidelných pokračovaniach a ďalších tituloch (vydávaných v minulosti alebo súčasnosti) z celého sveta. Zdroj napomáha efektívnej správe časopisov a elektronických zdrojov, poskytuje analýzu časopiseckého fondu (tlačených aj elektronických titulov). Je určený pre odborných knižnično-informačných pracovníkov, vydavateľstvá a marketingových pracovníkov. Umožňuje porovnávanie obsahových ponúk vydavateľstiev z viacerých hľadísk: duplicita, dostupnosť časopisov a pod. Možno tvoriť prehľady podľa viacerých kritérií, napr.: počet titulov, zastúpenie odborov, podiel recenzovaných, alebo IF titulov, dostupné ročníky (embargo), atď. Poskytované služby a údaje: prehľad o časopise, overenie statusu - živý titul/ukončený titul, overenie ISSN, história titulu (pôvodné a súčasné názvy), v akých databázach je indexovaný, či je recenzovaný a pod.

Možnosti vyhľadávania: *Quick Search* (vyhľadávanie podľa ISSN, kľúčových slov, predmetových hesiel, názvu), *Advanced Search* (vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára), *Boolean Search* (vyhľadávanie pomocou logických operátorov a indexov), *Search History* (kombinovanie vyhľadávanií pomocou logických operátorov), *Browse* (prezeranie zoznamov), *Search Results* (výsledky vyhľadávania možno zoradiť podľa: vydavateľstva, názvu, štátu, ISSN, prvého roku, stavu a ceny).

Wiley

Elektronická databáza vydavateľstva *John Wiley & Sons*. Umožňuje prí-

stup do kolekcie viac než 190 titulov plnotextových periodík, z celkového počtu 769 titulov databázy *InterScience Wiley*. Tematický záber je pomerne široký: prevažne lekárske a súvisiace biologické a chemické vedy, materiálové vedy. Menej sú zastúpené tituly z oblasti spoločenských vied, práva a ekonomiky. Databáza má v tematickom zameraní okrem rozdelenia na vedné disciplíny aj podrobnejšie predmetové členenie.

Možnosti vyhľadávania: *Browse* (vyhľadávanie podľa titulov, v abecednom zozname, podľa predmetového delenia), *Search* (vyhľadávanie podľa obsahu, titulu), *Advanced Search* (vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára), *CrossRef/Google Search* - prelinkovanie do vyhľadávacieho prostredia Google.

Portály

EZB - Elektronische Zeitschriftenbibliothek

Projekt Univerzitetnej knižnice v Regensburgu - EZB, sa zameriava okrem univerzitných knižníc v nemecky hovoriacich krajinách aj na vedecké a odborné knižnice v celej Európe. V súčasnosti je zapojených do projektu viac ako 320 inštitúcií. EZB umožňuje prístup z jedného miesta k 37 253 titulom periodík zo všetkých výskumných oblastí, z nich 4 640 je dostupných len online a takisto 17 268 titulov časopisov voľne dostupných po úroveň abstrakt, alebo plný text. Plnotextové odborné články časopisov sú dostupné v rámci predplatného (časopisy v licencovaných databázach UK SAV), alebo sú voľne dostupné na internete. Časopisy sú tematicky začlenené do 41 vedných odborov.

Licencované časopisecké databázy ÚK SAV, zaradené do EZB: EBSCO, Springer + Kluwer, Wiley, Science Direct (UTL5), ProQuest Medical Library.

Možnosti vyhľadávania: *nach Fächern/by Subject* - periodiká, približne 21 000 titulov, sú abecedne zoradené podľa predmetov, *alphabetisch/by Title* - abecedné zoradenie časopisov podľa názvu, *suchen/Search* - vyhľadávanie pomocou štruktúrovaného formulára, *schnelle Suche/quick Search* - vyhľadávanie zadaním kľúčového slova.

Aktuálna ponuka elektronických informačných zdrojov, služieb a portá-

lov tvorí tematicky široký záber s ohľadom na potreby vedeckého prostredia. Táto ponuka reaguje podľa daných možností na definované potreby a požiadavky vedeckých pracovísk a pracovníkov a jej tematická skladba sa podriaďuje selektívnym kritériám SAV.

Šimona Hudcová

EPCA - NAJČASTEJŠIE PROBLÉMY PRI SPRACOVANÍ

Pri evidencii publikačnej činnosti v systéme ARL sa opakujú pri spracúvaní niektoré chyby, preto som vybrala tie najčastejšie a podrobnejšie ich vysvetlím. Budem postupovať podľa číslovania tagov v UNIMARC.

Kódované údaje

V tágu 100 prvý rok vydania - uvádzame doslova rok vydania v tvare RRRR, nie dátum

napr. 2008

Názvové údaje

Tag 200a - bodky za názvom nepíšeme, tak ako pri všetkých tagoch program pridáva príslušnú interpunkciu.

Ale bodky medzi názvami používame, ak ide o závislý názov, t. j. názov dokumentu, ktorý je nedostatočný na identifikovanie dokumentu

napr.: Učebnica matematiky. Príklad

Samozrejme, v rámci skratiek bodku dávame vždy.

Rozlišujeme rôzne názvy. V ARL a v UNIMARC majú jednotlivé druhy názvov aj príslušný subtag, ktorému je priradená správna interpunkcia:

podnázov -	200e,
súbežný názov -	200d,
číslo časti -	200h,
názov časti -	200i,

okrem už spomínaného závislého názvu, ktorý píšeme za hlavným názvom a bodkou v subtagu 200a.

Často si mylíme súbežný názov s podnázvom. Súbežný názov je hlavný názov v inom jazyku

napr.: Hlavný názov : Budúcnosť spájkovania bez olova

Súbežný názov : Future of lead-free soldering

Podnázov je doplnkom k názvu a je podriadený hlavnému názvu dokumentu

napr.: Hlavný názov: Jazyk a spôsob života Slovákov v Rumunsku

Podnázov : neznámy dialektologický prameň

Podnázvy píšeme malými začiatočnými písmenami aj v angličtine, ale nie v nemčine a pri vlastných podstatných menách.

Gramatický člen v strede ktoréhokoľvek názvu dokumentu nevkladáme do „špicatých zátvoriek“. „Špicaté zátvorky“ používame len pred hlavným názvom v subtagu 200a, aby sme zachytili prvé plnovýznamové slovo v registri názvov

napr.: <The> Oxidative Degradation of Ethylene/Vinyl Alcohol Copolymers

<A> hydrolevelling systém with distributed intelligence for the nuclotron accelerator

nie však: A hydrolevelling systém with distributed intelligence for <the> nuclotron accelerator.

Názov časti viacdielneho viacdielehého dokumentu zapisujeme samostatne v subtagu 200i, bez poradového čísla časti.

V subtagu 200b je predznačené všeobecné označenie druhu dokumentu. Druhy dokumentov a ich použitie je terminologický celoslovensky zjednotené, preto si nemôžeme vybrať ľubovoľné pomenovanie na označenie druhu dokumentu (napr.: kniha, katalóg výstavy, román ...). Na internetových stránkach Slovenskej národnej knižnice (www.snk.sk) nájdeme presne druhy dokumentov, ktoré sa používajú (<https://www.kis3g.sk/kodovniky/KTYP-BAS.doc>).

V rámci tagu 200 - názov a údaje o zodpovednosti sú dôležité 2 subtagy, v ktorých zapisujeme spôsob, akým sú údaje o zodpovednosti uvádzané na titulnej strane dokumentu.

V subtagu 200f- primárna intelektuálna zodpovednosť, zapisujeme autorov podľa titulného listu aj s označením funkcie, ak samozrejme na titulnom liste daná funkcia je.

V subtagu 200g - sekundárna intelektuálna zodpovednosť, zapisujeme ostatné osoby a korporácie, ktoré sa podieľajú na tvorbe diela, ale nie sú autormi

napr.: 200f Alfons Kováč a Ivan Jurek

od Alfonsa Kováča

napísal: A. Kováč

Kováč a kol.

Kováč ... [et al.]

200g upravil F. Kováč ; zostavili B. Németh, C. Novák

Pri rôznorodosti funkcií, rozdeľujeme jednotlivé typy funkcií vizuálne medzerou bodkočiarkou medzerou. Sprievodné slovo, ktorým je označená funkcia sa začína malým začiatočným písmenom.

Autor recenzie nejakého diela je autor danej recenzie (funkcia 070, nie 675). Recenzent (s kódom 675) je posudzovateľ diela, ktorý sa uvádza na rube titulného listu recenzovaného dokumentu. Typ dokumentu (recenzia) je zachytený v kategorizácii epc - EDI, tag 970a.

Fyzický popis (kolácia)

V tágu 215a, b, c, e použijeme správne poradie:

napr.: 215a 256 s., 5 máp

215b tab.

215c 25 cm

215e 1 CD-ROM

Počet strán celého dokumentu nepíšeme opačne (S. 278-280), tento spôsob zápisu používame pri tvorbe analytického záznamu článku v časopise, alebo zborníku, či kapitoly knihy, kedy ide o lokáciu článku. V takomto prípade nejde o tag 215a - fyzický popis, ale o 200v.

Vydavateľské údaje

V 210a - na miesto vydania nám postačí len mesto, v krajnom prípade, ak ide o mestá, v rôznych štátoch, alebo málo známe mestá, za jeho názvom dávame v okrúhlej zátvorke skratku názvu štátu

napr.: 210a Praha (Česko)

210a Praha (Slovensko)

Adresu sídla - ulicu, číslo atď vynechávame.

Rok vydania v 210c zapisujeme podobne ako v kódovanom tágu 100 len ako číslo, bez celého dátumu, t. j. mesiac a deň vynechávame.

V prípade *dvoch vydavateľov a miest vydania*, alebo podobnej kombinácii, nesmieme zabúdať na správne poradie, ktorému zodpovedá aj príslušná diakritika.:

210a : c ; a : c, d

210a : a : c, d

210a : c ; c, d

Korporácie a akcie v EPC zapisujeme v tágu 712, aby sa nám nevytváralo hlavné záhlavie. V evidencii publikačnej činnosti kladieme dôraz na individuálnych autorov - pracovníkov SAV.

Akcie číslujeme ako sú uvedené na dokumente. Príslušné poradie akcie má samostatný subtag 712 d, nie je súčasťou názvu akcie, preto ju v 712a vynechávame

napr.: 71212a Medzinárodné dni

d 12

Ak potrebujeme k názvu akcie pridať v 712b, c doplnok, či podčasť, píšeme ich veľkým začiatočným písmenom,

napr.: 71212a Petros 2007

b Petrografická konferencia

Kategorizácia

970a - kategória publikácie

970b - kód druhu dokumentu - obidva subtagy musia byť vyplnené.

V niektorých formulároch sú predznačené, alebo čiastočne predznačené.

Ak nevyplníme oba subtágy, na výstupe nám zostáva červené upozornenie:

„Zobrazovací formát pre typ dokumentu ,' nedefinovaný! sysno:“

Alena Jakubičková

VZOROVÉ PŘÍKLADY K REVÍZII KNIŽNIČNÉHO FONDU

Na základe požiadaviek niektorých knižníc ústavov SAV ponúkame nasledujúce vzory dokumentov, ktoré treba pripraviť pri revíziách: ^{na-}

Zápisnica z revízie knižničného fondu

Na základe príkazu riaditeľa *názov ústavu* v. . . . . zo dňa *dátum menovania revíznej komisie* sa v zmysle zákona č. 183/2000, § 13, ods. (3), písm a)l. uskutočnila v knižnici *názov ústavu* riadna revízia knižničného fondu v čase od . . . . do . . . . .

Na základe vyhlášky MK SR č. 421/2003 Z.z. menoval(a) riaditeľ(ka) knižnice trojčlennú komisiu v zložení:

Predseda

Člen:

Člen:.

Použitie základné a pomocné evidencie

Prírastkové zoznamy č. . . . .

Zoznam úbytkov č.

Evidencia výpožičiek

Technika revízie

Každý revidovaný dokument bol porovnaný so záznamom v prírastkovom zozname [*prípadne možno uviesť aj ďalšie napr. pomocné lístky tzv. talóny*]. Neprítomnosť dokumentu sa overovala v evidencii výpožičiek a v zozname úbytkov.

Rozsah revízie

Revízna komisia zrevidovala *počet kníh, ktoré knižnica má napr. 25 639* knižničných jednotiek (dokumenty s prírastkovými číslami od 1/80 po 25650/00).

Zistené skutočnosti

Z revidovaných 25 639 knižničných jednotiek bolo počas revízie prítomných vo fonde 20 647. V evidencii výpožičiek bol evidovaných 4 202 knižničných jednotiek. Rozdiel medzi evidovaným stavom a skutočnosťou je 790 nezvestných knižničných jednotiek.

Zoznam nezvestných knižničných jednotiek je uvedený v prílohe č. 1.

Revízna komisia konštatuje, že základná majetkoprávna evidencia knižničného fondu je vedená v súlade s platnými predpismi a nevykazuje žiadne nedostatky. Pomocné evidencie sú taktiež vedené v zmysle príslušných predpisov.

Revízna komisia ďalej konštatuje, že uloženie fondu nezodpovedá súčasným požiadavkám na voľný prístup používateľov k fondu, predovšetkým z priestorových dôvodov.

Fyzický stav fondu vykazuje veľmi vysokú opotrebovanosť, preto revízna komisia navrhuje časť fondu vyradiť z dôvodu opotrebovanosti (príloha č. 2).

Revízna komisia navrhuje vzhľadom na zastaranosť fondu vyradiť multiplikátne dokumenty, najmä z rokov 1980-1989 (príloha č. 3).

Ochrana fondu pred odcudzením a úmyselným poškodením nieje dostatočná, v knižnici chýba zabezpečovacie zariadenie.

Návrhy na opatrenia

Revízna komisia na základe zistených skutočností navrhuje: v čase od 1. mája do 31. 12 2003 využiť všetky možnosti na opätovné zisťovanie nezvestných dokumentov. Až po vyčerpaní všetkých možností sa spracuje zoznam dokumentov, navrhnutých na vyradenie z fondu

z dôvodu opotrebovanosti navrhuje revízna komisia okamžite vyradiť 57 dokumentov, ktoré sú uvedené v prílohe č. 2

z dôvodu nadbytočnosti a zastaranosti navrhuje komisia vyradiť 67 multiplikátnych dokumentov, ktoré sú uvedené v prílohe č. 3

pre zlepšenie uloženia a prístupu k fondom navrhuje vedeniu knižnice snažiť sa získať ďalšie priestory na uloženie fondov, resp. organizačnými opatreniami, napr. zmena nábytku, odsun časti menej využívaného fondu do skladu,

pre lepšiu ochranu fondov požiadať zriaďovateľa o finančné zabezpečenie nákupu zabezpečovacieho zariadenia na ochranu fondu pred odcudzením.

V.....12. apríla 2008

Predseda revíznej komisie: podpis

Tajomník revíznej komisie: podpis

Člen revíznej komisie: podpis

Menovanie revíznej komisie (na hlavičkovom papieri ústavu):

**Ústredná knižnica
Slovenskej akadémie vied**
Klemensova 19
814 67 Bratislava 1

Bratislava 10. 02. 2008

V súlade § 5 ods. 2 Vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach

menujem revíznu komisiu

v zložení:

predseda:

člen:

člen:

nariaďujem

riadnu revíziu fondu (obsahovú revíziu, mimoriadnu revíziu ...) signatúry
M 1 - M 100 000 v dňoch.....

Mgr. Andrea Doktorová
riaditeľka ÚK SAV

Pripravila **Jana Fúsková**

PRACOVNE STRETNUTIE PO NOVOM

Tradičné pracovné stretnutie vedenia **Ústrednej knižnice SAV** a **pracovníkov knižnično-informačnej siete SAV**, ktoré sa uskutočnilo dňa 29. apríla 2008, charakterizovali dve novinky: uskutočnilo sa v novej účelovej budove Centra vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) a vzhľadom na program sa ho zúčastnili aj všetci pracovníci ÚK SAV

Prítomní sa v prvom rade zoznámili s úlohami a poslaním CVTI SR ako národného informačného centra a špecializovanej verejnej vedeckej knižnice s dôrazom na **služby** tejto inštitúcie a možnosti ich využívania aj pre knihovníkov a pracovníkov SAV (T. Mišovičová). Zároveň získali prehľadné informácie o novej organizačnej zložke inštitúcie - **Národnom centre pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti**, činnosť ktorej sa týka ja SAV (A. Paulíková). Po týchto prezentáciách nasledovala exkurzia po priestoroch knižnice v novej budove. (Pre tých, ktorí neprišli na pracovné stretnutie prinášame základné informácie v kocke na s. 47 - 50).

Nosnou časťou tohtoročného podujatia bolo **školenie o expertnom vyhladávaní v systéme Virtua**, ktoré viedla pracovníčka Slovenskej národnej knižnice Z. Haliénová. Jej prezentácia je dostupná na adrese <http://www.sav.sk/upolads/a0654794881/Reserse.pps> .

Pracovné stretnutie sa potom zameralo na okruh aktuálnych otázok v ÚK SAV (Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva do roku 2013 v podmienkach SAV, akreditácia ÚK SAV, príprava na zmeny služieb a sťahovanie periodík), knižnično-informačnej siete SAV (stav siete a štatistika za rok 2007 - s. 17-25, EPCA z hľadiska novej smernice SAV a niektoré aktuality pri spracúvaní údajov EPCA - s. 38 - 41, konverzia dát, skenovacie služby, vyradovanie knižničného fondu - s. 42 - 45, katalogizácia periodík v ARL). K týmto otázkam prítomní diskutovali a vymieňali si skúsenosti.

Pracovné stretnutie potvrdilo, že podujatie bolo užitočné pre každú zúčastnenú stranu. Vedenie knižnice by však privítalo, keby tieto stretnutia „navštívili“ aj knihovníci na úväzok a aj tí, ktorých už „roky nevidieť, nepočuť“, napriek úsiliu knižnice vždy priniesť novinky, pomôcť, poradiť.

L. Č.

Pohľad na účastníkov pracovného stretnutia

NA NÁVŠTEVE V CVTI SR

Súčasťou tohtoročného pracovného stretnutia pracovníkov knižnično-informačnej siete SAV, ktoré sa uskutočnilo v novostavbe Centra vedecko-technických informácií SR (CVTI SR), bola o. i. aj prezentácia služieb tejto inštitúcie a exkurzia po moderných priestoroch knižnice (plná prevádzka začala v marci t. r.). Moderné riešenie novej účelovej budovy (začiatok výstavby r. 1997) a veľkorysý priestor náležite „zapôsobili“ aj na pracovníkov knižníc SAV, ktorí mali možnosť „nadýchať sa atmosféry novostavby“, prezrieť si ju od služieb po sklady. V centre totiž prispôsobili svoju činnosť naplneniu sloganu *Všetko o vede a technike u nás* a preto je táto inštitúcia zaujímavá aj pre prostredie SAV.

Pre tých, ktorí neprišli, prinášame preto niekoľko základných údajov:
CVTI SR - národné informačné centrum a špecializovaná vedecká knižnica

Adresa: Lamačská č. 8/A
811 04 Bratislava

Webová stránka: www.cvtisr.sk

Otváracie hodiny: 8. - 19. hod.

Telefón (výpožičky): 02/ 69253 152

Vystavenie čitateľského pasu stojí 200 Sk, ročná aktivizácia je 50 Sk. Dobrá správa: platí tu čitateľský preukaz Univerzitetnej knižnice v Bratislave. Výpožičná lehota je 1 mesiac, predĺžiť ho možno 3x, ak nie je na žiadajú publikáciu rezervácia. Absenčne sa požičiavajú len knihy.

Okrem výpožičných služieb má čitateľ k dispozícii štyri špecializované študovne (všeobecnú, periodik, špeciálnej literatúry a multimedialnu študovňu). Novinka: možno si prenajať aj individuálny uzavretý študijný box. Ďalej sa tu nachádza konferenčná miestnosť (120 miest) s najmodernejšou audiovizuálnou technikou, zasadacia miestnosť (50 miest) s možnosťou organizovania videokonferencií a seminárna miestnosť (40 miest). Vo všetkých študovniach je bezplatné bezdrôtové napojenie na internet prostredníctvom wíri zariadení. Okrem výpožičných absenčných a prezenčných služieb knižnica zabezpečuje medziknižničné služby, informačné a rešeršné, reprografické a knihárske služby.

Centrum plní funkciu **depozitnej knižnice OECD** (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj), **EBOR** (Európska banka pre obnovu a rozvoj), **EDC** (Európske dokumentačné centrum bývalá depozitná knižnica EU), ďalej funkciu vzdelávacieho strediska a strediska patentových informácií, je koordinačným pracoviskom pre technickú normalizáciu v oblasti terminológie, informácií a dokumentácie v SR a zabezpečuje prevádzku **Obchodnej kancelárie** Úradu pre vydávanie úradných publikácií európskych spoločenstiev.

Od vlani pôsobí na základe rozhodnutia Ministerstva školstva SR v rámci CVTI SR **Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti**, ktoré buduje centrálny informačný portál pre vedu, výskum a inovácie.

Zaujímavý vstupný interiér

Pohľad do študovne

Súčasťou CVTI SR sa onedlho stane aj Centrálné pracovisko pre hodnotenie spôsobilosti organizácií výskumu a vývoja. Jeho úlohou bude zabezpečovať akreditácie výskumno-vývojových inštitúcií, ktoré sa budú uchádzať o prostriedky zo štátneho rozpočtu. Upozorňujeme predovšetkým na tieto nové pracoviská, činnosť ktorých sa bude týkať aj SAV.

Všetky podrobnejšie informácie nájdete na uvedenej webovej stránke CVT SR, resp. na príslušných telefónnych číslach.

Eudmila Celková

EXKURZIA V SLOVENSKEJ PEDAGOGICKEJ KNIŽNICI

V rámci vzdelávania pracovníkov knižnično-informačnej siete SAV zorganizovala Ústredná knižnica SAV exkurziu do zrekonštruovaných priestorov ďalšej bratislavskej vedeckej knižnice **Slovenskej pedagogickej knižnice** (Hálova 6, 851 01 Bratislava 5). Počas návštevy sa zoznámili s poslaním a úlohami knižnice a predovšetkým jej službami (výpožičnými, konzultačnými, referenčnými, rešeršnými, bibliograficko-informačnými, internetovými, poradenskými a reprografickými), pracoviskom pre nevidiacich a slabozrakých i knižničnými skladmi, ako aj možnosťami ich využívania i pracoviskami SAV. Tvorivá beseda s pracovníčkami knižnice ukázala mnohé spoločné problémy, ale aj podnetné novinky, s ktorými SPK prichádza pre svojich čitateľov.

Po prehliadke priestorov účastníci navštívili oddelenie historických tlačí (staré tlače a rukopisy od 16. do začiatku 19. storočia) a výročných školských správ od polovice 19. storočia. Prezreli si zároveň aj výstavu *Knihy 17. storočia vo fonde Slovenskej pedagogickej knižnice*.

Pracovníkov, ktorí neboli na exkurzii aspoň niekoľko základných informácií:

Otváracie hodiny:	9,00-18,00
pondelok, utorok, štvrtok	9,00-19,00
streda	9,00-16,00
piatok	

URL: <http://www.spgk.sk>

Telefón (služby): 02/ 6820 8615

Registrácia čitateľa: 40 - Sk

Výpožičná lehota: 1 mesiac

žiadané dokumenty možno získať ihneď (najviac 5 kn. j.),

predĺženie je možné 2x o jeden mesiac, ak dokument nieje rezervovaný.

Rešeršné služby: základný poplatok 40 Sk a každý záznam 1- Sk.

Podrobnejšie informácie o službách a poplatkoch nájdete na uvedenej internetovej stránke knižnice.

Eudmila Celková

Názov: **INFORMAČNÝ BULLETIN ÚK SAV č. 1/ 2008**

Výkonný redaktor: PhDr. Ľudmila Celková

Zodpovedný redaktor: Mgr. Andrea Doktorová

Vydavateľ: ÚK SAV, Klemensova 19,81467 Bratislava

Tlač: VEDA, vydavateľstvo SAV